

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felölős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1:50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Az osztrák választások.

Az osztrák birodalomban először választottak képviselőket az általános titkos választói jog alapján. A választás eredménye az lett, hogy a nemzetiségi vagy mondjuk nemzeti párti képviselők a németek és csehek, akár avitak, akár újjak, akár öregek vagy ifjúk szépen kibuktak a parlamentből. Az általános titkos választásnak tehát első következménye, hogy sem a német, sem a cseh elem nem vezet ez idő szerint Ausztriában, hanem internationalis többség van keverve klerikalizmussal, antisemitizmussal vagyis a legszélsőbb ujitók kerültek együvé a legmaradibb és elfogultabb párttal.

A választások eredményét összes lapjaink messzemenő bírálat tárgyává tették. Lapjaink legtöbbjének véleménye szerint az általános titkos választói jognak Ausztriára nézve romboló hatása lesz. Ezek véleménye szerint ugyanis a nemzetközi szociálistáknak az a céljuk, hogy a helyzet odaát minél zavarosabb

legyen s ez által Ausztria helyzete még válságosabb lesz.

Másik része pedig azt hangoztatja, hogy a keresztény szociálisták az egységes Ausztria után epekedve, kellemetlenkedni fognak Magyarországnak, mert hisz ők ábrándoznak arról, hogy Magyarországra berukkoljanak és bennünket leigázzanak.

Mindezek mellett mérlegelik lapjaink a nálunk behozandó általános választói jog határait s körülbelül majdnem mind oda konkludál, hogy az általános választói jogot nagyon korlátozni kell.

A magunk részéről mi a kérdést kétfelé osztjuk. Az első az, hogy vajjon az általános titkos választói jog formája bevált-e. A második pedig az, hogy előnyös-e reánk nézve érdemileg. Az első kérdésre, mely szerint helyes-e egyáltalán az általános titkos választói jog, határozottan igennel felelhetünk. Ugyanis az osztrák választásokból kitűnt, hogy a választások a legnagyobb rendben, csendben, korteskedés, etetés, itatás és nagyobb izgalom nélkül történt. Már azon egyedüli okból, hogy

mindenki higgadtan, megfontolva, nyugodtan adhatja le véleményét, magában véve megéri azt, hogy az általános titkos választás bekövetkezzék. Ha figyelembe vesszük továbbá, hogy szabadon, kényszerítés, korteskedés, etetés és itatás nélkül adhatják le a polgárok szavazatukat, úgy el kell ismernünk, hogy a közel jövő helyes, igazságos választási formája nem lehet más, mint az általános *titkos* választási rendszer.

A mi pedig ezen választási rendszer lényegét, fent másodsorban felhozott kérdést illeti, a mi nézetünk az, hogy az általános titkos választásnak csak egy nagy korlátozója lehet s ez a nemzetiségi kérdés. Vagyis a legszélesebb rétegekig tartjuk helyesnek a választói jog kiterjesztését, csak az ne kapjon szavazati jogot, a ki magyarul nem tud. Magyarország nem konglomerátum, mint Ausztria, mely összetákolt nemzetek érdekcsoportja Magyarországnak nemcsak történelmi multja van, de történelmi hivatása is a jövőben s minden indokon felül akarjuk, hogy Magyarországon csak magyarok parancsoljanak, vezessenek

TÁRCA.

Bevezetés a filozófiába.

A „Bajai Független Újság” eredeti tárcája.

Dr. Krausz Jakab ily című tanulmányát szerző engedelmével kivonatban ismerteti **D. B.**

(Folytatás)

Még ebbe, a görög filozófia 4-ik korszakába, nyulik bele a filozófia második kora, a keresztényi filozófia korszaka. Az egyház vezetői korán átlátták, hogy a hit nem képes a fürkésző emberi értelmet teljesen kielégíteni, hogy a dogmákat tudományos mezzel kell felruházni. A meglevő bölcséleti rendszerekre, főképpen pedig Aristoteleséra állottak tehát reá és ez úton igyekeztek azoknak tudományos, bölcselmi jelleget kölcsönözni. Természetes, hogy az valami egészen más, mint a görög bölcsélet. Ez, a görög, a világ mibenlétét kutatja és a boldogság feltételeit itt a földön és mindkettőt mindenre való tekintet nélkül, feszélytelenül; az, a keresztényi filozófia, a szent háromság problémájával, az üdvözöléssel, egy felfedezhetlen tulvilági birodalom földrajzával foglalkozik és a hit zsoldjába, szolgájává szegődik.

Az első korszak a patristák (patres ecclesiae),

az egyházatyák korszakának első része, a nicaei zsinat (325) előtti, belenyulik teljesen az azon korbéli új platonizmus korszakába. Nagy fontosságot a patristák a nicaei zsinat utáni korban a hatalmas Augusztinusban (353—430) nyernek. »Er hat das Licht angezündet, in welchem die Kirche sich selbst erkannt hat« (Ő gyújtotta meg a világot, melyben az egyház önmagát felismerte) mondja róla Kunó Fischer. Ő mondja ki a szeptikusokkal szemben elsőnek a tételt: »Si enim fallor, sum« (Ha tehát csalódom, vagyok), amit aztán Descartes később ily alakban adott vissza: »Cogito, ergo sum.« (Gondolkozom, tehát vagyok.) Ő veti fel először a szabad akarat problémáját és erélyesen ő hangoztatja először az egyház és a pápa mindegyiknek felelt álló tekintélyét. »Roma locuta, causa finita. (Róma beszélt, az ügy tehát el van végezve.)

A szorosán vett keresztény bölcsélet azonban csak a XI-ik században, a scholasztikában nyer kifejlődést, mert ennek a dolga volt a revelatiót, (a kinyilatkoztatást) a gondolkodó ész által igazoltatni. Anselmus (1033—1109.) az igazi megalapítója. Tőle származik az Isten létének ugynevezett ontologiai, (az Isten fogalmából levezett) bizonyítéka és a jelszó: »credo, ut intelligam« (hiszek, hogy értsek). Ez a

kor az egyház fénykora, melyben az állam hatalmas jövedelmeket juttat neki, megvédelmezi annak minden szabályát, kedvezményeket nyújt neki minden téren, üldöz mindent a mi egyházellenes, a kereszties hadjáratok kora ez, melyben még a külső politikát, a népnek szövetségét is, a vallás, a dogmák irányítják. Igaz, hogy ez egyuttal az a kor is, melyben az egyház kivezeti az emberiséget a rabszolgaság korából, és a népvándorlás barbárjait bevezeti a haladás és a fejlődés ösvényére, a mikor a közjótékonyágnak és közművelődésnek ő az egyetlen szerve, a mikor a pápa egymaga 43 egyetemet emel. De ezután, hogy az egyház elérte a fejlődése és egyuttal a hatalmának ezt a tetőpontját, nem állt többé érdekében a haladás, ellenkezőleg a fejlődés megakasztása képezi éppen érdekét. Ez időtől fogva nem a jövőnek, a multban él és mindent megakadályozni törekszik, mely e dicső multtól eltér. Nem enged meg tudományt, mely másként gondolkodik, mást hirdet, mint ő. Az egyház az istenség tolmácsa, tehát nem tűrhet ellenvéleményt, ellenállást. A fanatizmus foka, a vallási háború dühe, az üldözés kegyetlen volta: a hit benső, meleg voltának a mérője lesz. A dogma nem lehet türelmes és az istentelenek elleni sikeres harchoz hatalom kell. »Servire Deo, regnare est« (Uralkodni annyi,

és kormányozzanak. Ennek pedig a legcsekélyebb előfeltétele a magyar nyelv ismerete.

Válasszon tehát az általános titkos választói jog útján a nemzet bármely többséget, az befolyással van ugyan a nemzet sorsára, de reparálható a nemzet által, csak ne adjon olyan többséget, mely nem magyar mert akkor sirját ássa meg a nemzet. Ez ellen pedig küzdeni fogunk hazafias lelkünk egész erejével.

Tegyük fel, hogy magyar szocialista többséget választana a magyar nemzet, ez sem létesíthet állandó jelleggel felforgató eszméket, mert a legelső választáson a nemzet ismét ellöki őket magától. No de még ott nem vagyunk, egyelőre nézzük csak, mit fog tenni a szocialis, keresztény szocialis Ausztria s hogy fog megegyezni ez a parlament a magyar nemzeti kormányval

-n.

Egy miniszteri leirat.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett Baja város közönségéhez, melyben arról értesít bennünket, hogy már az 1908 és 1909-ik évben kiépítették a Baja—mélykúti és a Baja—bezdáni műutakat. Értesít továbbá arról, hogy ezen munkálatokat az állami beruházási hitelből fogja elkészíttetni.

Ugy vélem, nincsen az a volt darabontpárti, de még szabadelpvűpárti, sőt tovább megyek, 48-as „nem szavazok adót“-párti

városatyja vagy más halandó sem, a ki a legnagyobb meglepéssel, örömmel ne venné tudomásul, hogy a kormány ingyen kiépített nekünk ezeket a műutakat. Hisz a legutóbbi közgyűlésen épen a mi pártunkhoz tartozó néhány városatyja hangoztatta leginkább, hogy nem kell a vasút, kell műút és ahhoz szívesen adnak pénzt. Nohát nem kell hozzá pénzt adni, megépül államköltségen.

Egyesek nagyon szeretik hangoztatni, hogy nincs a ki törődjék a város érdekeivel, mert nem lármáznak, nem dobnak jelszavakat az emberek közé, hanem dolgoznak a város és polgártársaik javára szép csendesesen, de annál megfontoltabban és eredményesen. Vagy talán a véletlennek tulajdonítható be, hogy épen a Bajára vezető műutak építették ki a kereskedelmi miniszter által és épen 1908. és 1909-ik évben. Ám vannak fatalisták is, kik kizárólag a végzetben bíznak, de mi nem vagyunk azok. Tényként megállapítjuk, hogy első és legelső sorban Baja város főispánjái Ambrozovics Lajosé az érdem, másrészt a hasznot hozó dolgok lármátlan megszerzésében országgyűlési képviselőnk Rajk Aladár is jár elől.

A főispánnak más hivatása is van, mint a politikai többség megszerzése, nagyobb, nemesebb, országos és helyi jelentőségű hasznóhajtó dolgok keresztülvitele. Ezt ismerte fel a mi főispánunk és ily irányban működik is.

Rövid még regiménk az igaz, de e rövid regime alatt építik az országra és városra egyaránt fontos baja—bátaszéki hidat, ingyen csinálják a műutakat, k i l á t á s b a helyeztek selyem-

fonó gyárat. Csekély hozzájárulással lehetővé teszik, hogy Baja város egy vasuti gócpont legyen, tehát mindazon előfeltételen dolgoznak, a melyek ahhoz szükségesek, hogy a város a jövőben ne legyen szegényebb, hanem igenis legyen nagyobb jövedelme, hogy a kor szellemének megfelelő igényeket kielégíthesse. Ezek mind tények, el nem lármázható, tussolható tények, melyeket elismerni kell.

Lelkiismeretes ember ily rövid időn belül többet nem várt és nem is várhatott. Igenis folyamatban vannak és ha megmaradunk a mostani politikában, lesznek még egyéb jövedelmező és kulturális intézmények (a színház is kap subvenciót), de erre mindre valamelyes idő kell, mert nem hinnénk, hogy valaki Baja városát egy év alatt Magyarország fővárosává tehetné, vagy azt hinné, hogy az egész nemzetnek és kormánynak egyéb semmi dolga nincsen, minthogy Baja városa első, legelső és legislegelső sorban tejjel-mézzel folyó Kánaánvá válna. Hanem Baja város illetékes vezető tényezőinek kell dolgozni és lankadatlanul fáradni a város, a polgárság érdekében. Pártunk vezetősége a főispánt és képviselőt ide-lent meleg szeretettel, kitartással támogatja, viszont ezek fent a kormánynál erősségük tudatában és ügyességükkel sok mindent elérhetnek. Köszönjük újól a főispánunk szíves fáradozását és szívünk mélyéből kívánunk neki még nagyobb eredményeket és ép a mai cikk írása nagyon megegyezik azon lélekemelő ünneppel, hogy ő ma egy éve Baja város főispánja lett.

mint istennek szolgálni.) A gondolat helyességének kriteriuma, hogy megegyezzen a hit elveivel és a kinyilatkoztatásokkal. A keresztény tudomány éppen azért igaz, mert korlátolt eszünk fel nem éri. »Credo, quia absurdum est.« (Hiszem, mert képtelenség.) A tudomány épp azért felesleges, mert a biblia mindazt tartalmazza, mire egy keresztény embernek szüksége van.

Ez az a szellem, mely a scholastikán keresztül vonul és a melyet ő Aristoteles bölcséletére támaszkodva igazolni törekszik. A rendszer és a szellem, mely benne lakozott, nem tarthatja magát soká. A romlás csiréje benne fészkel. Nincs helye nála az államnak, melynek nem az a hivatása, hogy keresztények, hanem hogy az emberi társadalom felett uralkodjék és negálja azt az elvet, hogy lehet valami a dogma szempontjából igaz, a minék az ész ellentmond, vagy legalább is annak számára bizonyíthatatlan.

Az ujkor filozófiája 4 részre szakad.

Az ujkor első része, a renaissance, az egyházi tekintély bilincseitől való megszabadulás kora. Dante, Petrarca, Boccaccio, Vanini, Cardanus, Giordano Bruno, Ramus, Jean Bodin, Leonardo da Vinci, Hugo Grotius, Cusanus, Ticho Brache, Kopernikus, Galilei, Keppler, Vesalius, a két Janssen, ezek azok az írók, művészek és tudósok, a geocentrikus világrendszer megdőlte, új világrészek felfedezése, a könyvsajtó feltalálása, a reformáció, pedig a tényezők, melyek az ujkor virradását előkészítik, ez időszakot megteremtik.

Az az empiristi Bacon és a rationalista Descartes már a második korszak megalapítói.

Bacon (1561—1626) szerint minden ismeret a tények lassú, ovatos, körültekintő megfigyeléséből ered. Tapasztalás és kísérlet lehet csak a helyes gondolkodás alapja. Módszere az inductió.

Descartes (1596—1650.) az ellenkező ösvényen, a tiszta gondolkodás útján jár. Kétkedik minden meglevő ismeretében és felveti a kérdést van-e valami a mi fölött nem kétkedhetik? Van. Az, hogy vagyok. És hogy gondolkodó lény vagyok. Minden tehát a mit gondolkodásomban tisztán és világosan látok: igaz. Az érzéki változó felfogás, az állandó valóságról nem értesít, igaz ismeretet tehát csak a tiszta ész adhat. Módszere a deductio.

Descartes dualismusából, mely szerint a test és a lélek merőben ellentétes substantiák indul ki Geulieux occasionalismusa, mely szerint Isten minden alkalommal közvetítő gyanánt lép fel, hogy egy külső tárgy a lélekben változást, ingert keltsen és Malebranche mysticizmus, mely szerint a lélek egymagában nem teremthet elő ideákat, mert azok Istenben vannak, tehát a megismeréshez csak az Istenen át juthatok.

És Descartból indul ki Spinoza (1632—1677) is. A mi e korban nem is lehetett másként. Ez a kor az ész, a gondolkodás, a filozofia és a matematika aranykorszaka. E korban fedezi fel Keppler a bolygó-mozgás törvényeit. Leibniz a differentialis számítás, Descartes az anolitikai geometriát, Huygens a fényhullálméletet, Newton a gravitációt, Snellius a fénytörést, Grimaldi a fény elhajlását, Römer a fény terjedési sebességét. Harvey a vérkeringést, Leeuwenhock az infusorimokat, Malpighy a véresejteket. Az utcán mathemati-

kai feladatokat hirdetnek ki megoldás végett, a fejedelmek laboratóriumokban dolgoznak, az udvaroncok fizikai és filozófiai témákról csevegnek. A pap matematikai formákba önti prédikációját, Leibniz a demokrátiának Lengyelországban kivihetlenségét »more geometrico« bizonyítja be. Spinoza a leghatalmasabb elmék egyike, tehát szintén ezen a nyomokon jár. Áthidalja azt a nagy hézagot, melyet Descartes az anyag és a szellem között hagyott. Mindentől független lét, tehát substantia, csak egy van: Isten. De van két teremtett substantia is: az anyag, melynek attribútuma a kiterjedés és a lélek, melynek attribútuma a gondolkodás. Ezek azonban Isten megnyilvánulásának a modulusai csupán, mert substantia csak egy lehet: az Isten és az anyag és a lélek, csak az ő két attribútuma. A testi világ, a szellemi világ különböző kifejezői ugyanazon lényeknek: az istenségnek. Isten nincs a világon kívül és nem létezik egyénileg, hanem oka, a mindenség, benne nyilatkozik meg, egy vele (pantheizmus). Minden törvényszerűség isten lényéből, mivoltából következik, éppen úgy, ahogy a háromszög természetéből következik, hogy szögeinek összege két derékszög. Isten a maga lényegét a természeti törvényekben nyilatkoztatja ki, ha azokat kifejtettük, ha számadásunkat el és jól végeztük, akkor eljutottunk tökéletesedési képességünk legmagasabb fokához, »az Isten iránti értelmi szeretethez.« Spinoza Istene oly viszonyban áll a létezőkkel, minőben a tér áll a testtel és benne van és csak benne szemlélhető. Spinoza jelentősége azon kijelentése által, hogy a bibliát, mint történeti forrásmunkát kell vizsgálatunk tárgyává tenni, elsőrangúvá emelkedik. Ő az első a

Színház.

Vig özvegy.

Május. 9 - 11.

Lehár Ferenc operettje, mely egész Európát bejárta és mindenütt diadalt aratott, (kivéve Zágrábot és Milanót, ahol megharagudtak a kifigurázott Montenegróért) eljutott hozzánk is, roham lépésben foglalva el a szíveket. Pompás darab, melynek meséje az, hogy Danilovits Daniló előkelő (?), de szegény montenegrói ifju szerelmes volt Glavari Hannába, aki akkor még nem volt előkelő, hanem csak szegény. Hanna is szerette Danilót, de amikor megtudta, hogy Daniló rokonsága nem engedi a házasságot, férjhez megy egy bankárhoz, aki néhány hónap alatt 40 millió tulajdonosává és özvegyé is teszi Hannát. A sok pénzért egész sereg legény ostromolja az vig özvegyet, ki csak Danilót szereti, ez azonban nem akarja megmutatni, hogy szintén csak Hannáért rajong a harmadik felvonás végeig, mikor is egymáséi lesznek. Ezen mese és néhány epizód keretében halljuk Lehár remek zenéjét, mely mindvégig új, fülbemászó és helyenként oly bályos, hogy a leghidegebb embert is fel-tüzezi. A »Pavillon dal«, a bamba huszárról szóló nóta, a Vilja keringő és a Grisetek dala még évek múlva is ott fognak élni a közönség ajkán. Az előadás messze kimagaslott az átlagon. Aradi Aranka Hannája mindvégig lekötötte a közönség érdeklődését. Alig van szebbhangú soubrette, mint ő, aki játék dolgában is kifogástalan. Külön elismerés illeti meg pazar és decens öltözékeit. Ruzsinszki Ilonát gyönyörű énekéért tapsoltak meg. Mezei Margit bájos grisette volt és a III. felvonásban szépen énekelt és táncolt Nagy Gizellával és Hajnal Ilonkával. Kalmár szép hangjával szépen énekelte szerepét. Játéka kezd feszte-lenebb lenni. Bogyó, Farkas Béla, Lugosi de leg-

kivált Nagy Imre gondoskodott a nevető izmokról. Farkas Ferencet, mint Danilót kissé gyengének találtuk ének dolgában, azonban az igazgatónak dicséret illeti meg a szép kiállításért és áldozatkészségeért, mellyel a szabadkai tamburásokat is elhozatta, hogy a II. felvonást élénkebbé tegye. A zenekar és az énekkar semmi kívánni valót sem hagyott hátra, ami a derék karmester Németh Ignác érdeme.

Lady Windermere legyezője.

Május 13.

Csaknem üres ház mellett került színre Wilde Oszkár ezen darabja, mely a budapesti Nemzeti Színház repertoírjában elég sokszor kerül színre. Az előadás csak részben volt megfelelő. Markovics Margit, mint színésznő kitűnő volt. Szerepét teljesen kiaknáta és különösen a III. felvonásban, valamint a negyedikben mesteri alakítást mutatott. Arról persze nem tehet, hogy sokkal fiatalabb és csinosabb, semhogy azt a benyomást keltethetné, hogy fiatalok, de azért 38—40 éves cocette. Zalai Irma a Lady szerepében értelmesen beszélt, érzéssel játszott, de a szenvedélyek kifejezéséhez nincs meg a kellő hangja. Könyves Jenő most is beigazolta, hogy tehetséges színész, aki magasabb feladatokat is meg tud oldani. A harmadik felvonás záró jelenetében, és a negyedik felvonásban is igen szépen alakított. Bogyó Zsiga, Farkas Ferencz és Fodor Oszkár jól beilleszkedtek az összjátékba. Farkas Béla kitűnően játszott és a legértelmesebben beszélt. Örömmel konstatáljuk, hogy az énekkar hölgytagjai apró szerepeikben teljesen beváltak.

R z s á b a.

Május 15.

Hennequin és Duval bohósága, mely mulatató, mint mindazok a bohózatok, amelyeket

ez a társas cég produkál. A fő szerepekben (Barisard) Fodor, (Susanne) Markovics és (Marcinelle) Nagy Imre jeleskedtek. Lugosi sokkal többet kiabált és handabandázott, mint egy örnagynak, ki még hozzá francia, handabandázni szabad. Jók voltak még Veszprémyné és Várdi Jolán.

Makrancos hölgy.

Május 16.

A sok házasságtöréses dráma, bohózat és operett sivatagja után üdítő oázisba értünk ezen az estén: Shakespearenek a Makrancos hölgy című bájos vigjátékát adták nagy és előkelő közönség jelenlétében. Az embernek csak a szíve vérzik, hogy akkor, amikor a színműirodalom igazgyöngyeiért, csak a kezünket kéne kinyujtanunk, azt parlagon hevertetjük s felszedünk helyette értéktelen kavicsokat. De reméljük, hogy másként lesz ez is, ha lesz rendes színházunk; akkor majd talán lesz színügyi bizottságunk is, amely megfogja kívánni attól az igazgatótól, hogy pld. egy Milliórdos kisasszony harmadik (!) előadása helyett egy-egy Shakespeare-darab kerüljön színre.

A két főszerep: Petruccio és Katalin Könyves Jenő és Markovics Margit kezében volt. Sietünk megállapítani, hogy kitűnő kezekben. Szokva vagyunk ahhoz, hogy a két művész tökéleteset nyújtson s így csak ismétlésbe bocsájtkoznánk, ha mindkettőjük művészi alakítását feldicsérnők. Az az igazi melegség, mellyel a közönség mindkettőjüket fogadta, többet mond minden dicséretnél. Az összjáték nem volt a legkifogástalanabb, a mi nem is csoda, ha tekintetbe vesszük, hogy a szerepeket mindössze öt nappal az előadás előtt osztották ki. Az ensemble-ből, mindazonáltal fejmagasságnyira kivált Bogyó Zsiga, Grunio szerepében.

ki ki meri mondani, hogy az, emberi mű, melynek célja vallásra nevelni, erkölcsre oktatni és nem tudományos alapelveket lerakni és azért a theológiának semmi köze sincsen a természettudós és a filozófus dolgához.

Rationalista állásponton áll Leibniz (1646—1716) is, az utolsó nagy polyhistor, akiről Nagy Frigyes azt mondta, hogy ő maga egy egész akadémia és aki már 15 éves korában arról elmélkedik, hogy elfogadja-e Aristoteles substantióját vagy se. Nem fogadta el, hanem felállította a monasok elméletét. A monas szellemi lény, mely megvan minden létezőben. A legelső fokon a szervetlen testben, azután a növényekben, magasabban az állatokban, tisztábban az emberekben, míg végre elérünk a legtökéletesebbhez, az ősmonashoz: Istenhez, melyből kisugárzás által jött létre a többi. A monasok végtelen számuak, örökkévalók, egymástól valamennyien különböző egyedi életűek, melyek külön saját ösztönük szerinti életet folytatnak, változnak a tökéletesség felé. A monasok nem állnak egymással causalitásban (ok és okozati viszony) csupán harmoniában, mely Istentől ered. A harmoniában lévő monasok összesége a világ mely a lehető legtökéletesebben van berendezve (Leibniz híres optimizmusa) és ennek megismerése, valamint cselekedeteink erkölcsi elveinek tudása, lelünk eredeti birtoka. A tapasztalat csak homályos tudást szolgáltat, az örök igazság egyedüli forrása az ész. Az észből származó fogalom igaz és az ily fogalom a valóság hű képe.

Csak Locke (1632—1704) zárja le a racionalisták sorozatát és nyitja meg a tapasztalaton álló filozófusokét. Filozófiájának alapgon-

dolata, hogy nincsenek velünk született eszméink és nincs elménkben semmi ami oda nem az érzékek útján került volna. (Sensualizmus.) »Nihil est in intellectu, quod non prius fuerit in sensu.« (Nincs semmi az értelemben, ami ne lett volna előbb meg az érzékekben.) Ő veti meg az ismerettannak alapjait és sokáig ő volt a szabadgondolkodók evangéliuma. Hume, Berkeley, az angol deisták, az ő nyomdokain járnak, Voltaire, Rousseau, Montesquieu, az enciklopedisták pedig a tolmácsok közte, illetve az angolok és az emberiség között.

E második korszak, a XVIII-ik század filozófiájának korszaka, talán a legfényesebb korszaka a világtörténelemnek. Az európai műveltségnek ez idő rakja le a fundamentumát. A közös szellemi munka lerombolja a válaszfalakat rendek és felekezetek között. A francia forradalom eleinte az emberért küzd és csak később kezd törődni a hazával is. Megszületik a cosmopolitizmussal együtt a filantropia eszméje, mely szerint az egyéni munkának csak annyi az értéke, a mennyivel az a közösség javához járul. Feltárul egész szertelenségében az ész kultusza. Előtte semmi se szent. Nem bámulja többé a görög és római kulturát és sutba hajítja a szentirást minden az ő tekintélyével együtt. Voltaire a trojai háborút nem tartja többre, mint a potsdami Wach-parádét és ellenkezőleg a közhittel, hisz ugyan még istenben és ő mondja azt, hogy »si Dieu n'existait, il fandrait l'inventer«, (Ha nem volna isten, fel kellene őt fedezni,) de korában már az angol deismus az atheismusig fajul és Helvétius azt mondja a hitről, hogy vagy megegyezik a józan ész törvényeivel és akkor hiábavaló, vagy nem és akkor

káros, egyik esetben sincs tehát létjogosultsága. Holbach szerint pedig az Isten fogalma egy rossz hypothezis, mellyel mit sem lehet megmagyarázni. A művészetek elveszítik hitüket, a szép, a tiszteletet. Montesquieu szerint a költőknek az a mesterségük, hogy békóba verjék az ést és a józan érzéket. Minden oldalról támadják a babonát, az előítéleteket »a társadalmi osztályok (Tipord el a gyalázatost) mesterségesen épített válaszfalait. Voltaire a híres »écraser l'infame« (Tipord el a gyalázatost) kiáltással és maró gúnnyal fordul a középkori világnézet ellen, másrésztől csodálatos elevenséggel, szemképráztató szellemi tűzijátékkal terjeszti minden irányban az igazság és az emberszeretet melegét. Az encyklopedisták, Holbach, Diderot, D'Alembert megvetik a materializmus lábait és mint valami »ostromlógép« zuzzák szét a racionalisták dualizmusát, substantiáit. A lélek nem csak függ az organizmustól, de maga sem más. Együtt születik, fejlődik, hal meg a testtel. Az ötletekben, fordulatokban, leleményességben oly gazdag Montesquieu, a szellemes és meglepő hasonlatokban mesésen csillogó Voltaire, a filantrop Diderot és d' Alembert, az Istentagadó Helvétius és Holbach csak a rideg, a hideg, a józan észszel, az észhez szólnak. De Rousseau gyűlöletével a szíveket rázza meg, a lelkeket döbbsenti meg, az embereket valósággal hatalmába keríti. Nála is minden színes, ragyogó, de ezenfelül még sokkal más. Valami új, szokatlan, ahogyan előtte és kivüle senki sem irt. A szó nála nem a gondolat jele, hanem az érzelem kiáltó hangja, mely él, léleklizik, hat, elbűvöl és magával ragad.

(Folytatása köv.)

Az előadást egy kis jubileumi ünnep előzte meg. Csütörtökön volt u. i. husz esztendeje, hogy Könyves Jenő a színpadra lépett. A jeles művészt pályatársai meleg ovációban részesítették ebből az alkalomból. A társulat az első felvonást megelőzően a színpadon gyülekeztek egybe, mire felhúzták a függönyt. Ekkor Könyves, az az-esti szerepének kosztümében, a közönség tapsai közt pályatársai elé lépett. A művészt Szabó Béla szíves szavakkal üdvözölte, majd átadta neki társai babér-koszoruját. A szép beszédre Könyves meghatottan, néhány szóval felelt. A közönség soraiból egy nagyon szép koszorút és egy széles nemzeti színű szalaggal ékesített palma-ágot nyújtottak át neki.

Az ünnepély szép és megható volt, megjegyezzük azonban, hogy ilyenek a függöny mögött szoktak lejátszódni.

A kérdőjel.

Ahányszor látom a kis aranyérmét,
Mely mindig ott ragyog szíved felett,
És rajt kirakva fénylő drágakövel
Hahogy elnézem a kérdőjelet:
Elgondolom, mely rejtély az, mely kérdés,
Amelyet az jelenteni akar?
S hol van a válasz, hol van a megfejtés,
Melyet e csillogó titok takar?

A földi élet legnagyobb talányát,
A boldogságot jelezi az talán?
A meg nem fejtett, örökké nyílt kérdést,
Mely vonz és kínoz éltünk folyamán?
Vonz: ó hisz szívünk érte van teremtvé,
És űzi délibábként szüntelen;
Meg is kínoz, mert oly nehéz elérni
Sok tüske közt a rózsát idelemn.

S én mégis tiszta szívemből kívánom,
Leld meg e nagy kérdés feleletét!
Légy boldog, ahogy én óhajtom néked,
Ahogy azzá tehet a földi lét.
S a kérdőjel, ha megmarad is kívül,
Bent béke honja legyen a szíved!
Erőd legyen ez és vigasztalásod
Önzés, irigység árja közepett!

Maius.

HIREK.

Ambrozovics főispán üdvözlése. Meránban időző főispánunkat: *Ambrozovics* Lajos dr.-t abból az alkalomból, hogy e hó 17-én volt első évfordulója annak, hogy Baján, mint a nemzeti kormány exponense a főispáni székbe iktatott — számosan keresték fel üdvözlő sürgönyökkel. A bajai függetlenségi és 48-as párt elnöksége *Rajk* Aladár dr. országgyűlési képviselővel szintén táviratilag üdvözölték a népszerű főispánt. A városi hatóság nevében — mint értesülünk — *Hegedüs* Aladár dr. polgármester menesztett üdvözlő sürgönyt.

Pártunk üdvözlésére főispánunk a következő megleghangú táviratban felelt:

Drescher Gyula

függetlenségi pártelnök

BAJA.

Végtelenül jóleső és megtisztelő megemlékezésekért, mely mélyen meghatott, fogadjatok legforróbb köszönetemet. Kimondhatatlanul fájlalom, hogy e napon, mellőzhetlen családi körülmények távol tartanak tőletek, de lélekben köztetek vagyok és Isten áldását kérem városunkra és pártunkra, reátok és családjaitokra. Kérlek, méltassatok további bizalmatokra, támogatásokra és barátságokra.

Ambrozovics Lajos.

A „Tulipán Szövetség-Magyar Védő-Egyesület“ e hó 12-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a városi székház közgyűlési termében. A szép számmal megjelent tagokat, melyek soraiban ott láttuk dr. *Koller* Imréné társelnökön kívül: özv. *Michits* Józsefné, özv. *Reich* Bernátné, *Somogyi* Emilné, *Kiesel* Jánosné, *Tüske* Jánosné, ifj. *Utry* Pálné és *Weress* Ilona úrhölgyeket stb. stb. *Somogyi* Emil melegen üdvözölte és rövid vonásokban vázolta az egyesület működését. Kérte a közönséget és különösen a bajai hölgyeket, hogy az egyesület érdekében hathatósabban működjenek és azon reményét fejezte ki, hogy fokozott lelkesedéssel és kitartással nagyobb eredményekről lehet majd beszámolni.

Az igazgatóság és a számvizsgáló bizottság jelentése, valamint a jövő év költségvetésének elfogadása után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel megválasztotta védnöknek városunk népszerű főispánját: dr. *Ambrozovics* Lajos urat.

Az egyesület buzgó ügyvezető igazgatója elfoglaltsága miatt leköszönt állásáról, helyébe *Andorkó* Zoltán földbirtokos választotta meg. Az egyesületi pénztárnok ifj. *Wagner* Antal ugyancsak sokoldalú elfoglaltsága miatt szintén leköszönt, helyébe *Gebhardt* Dezsőt, az eddigi ellenőrt választották meg, ellenőrré pedig ifj. *Utry* Pál.

Végül az elnök indítványozta, hogy a karácsonyi kiállítás állandósítsák, hogy az iparosok azon kellően előkészülve jelenhessenek meg.

Halálozás. A bajai főgimnázium ormán e hó 11-én kitűzték a gyászlobogót. Meghalt *Oltványi* Ottó, özv. *Oltványi* Lajosnénak tizenhat esztendő fia, a főgimnázium VI. osztályának egyik jeles növendéke. A korán elhunyt rokonszenves ifjút vasárnap délután öt órakor temették el nagy részvét mellett. A temetésen résztvett az intézet tanári kara és ifjúsága teljes számban. Úgy a gyászháznál, mint a temetőben az ifjúsági éneknek megható gyászdalokat adott elő. A mélyen sújtott özvegy édesanya és családja iránt általános a részvét.

A haladás útján. Baja város a történelem tanúsága szerint már évszázadokkal ezelőtt is nevezetes pont volt hazánk kereskedelmében. Az a földrajz, amit gyerek korunkban tanultunk, még arra oktatott bennünket, hogy B a j a, azonkívül, hogy itt született

Tóth Kálmán, *Mészáros* Lázár, *Türr* István és *Jelky* András, még arról is nevezetes, hogy »kereskedelme jelentékeny«. A mostani földrajzok, mint »nevezetességet« említik meg, hogy kereskedelme hanyatlik. Hát bizony ez elszomorító jelenség, melyet városunk közpályán működő polgárai régóta észlelnek, ép ezért mindent elkövettek, hogy ezen az állapoton segítsenek. Ideirányult a baja—bátaszéki hid megépítésének három évtizeden keresztül tartó s végre sikerrel járó propagálása is. Akik a hid megépítésétől régi dicsőségünk visszatérését látták, amint azt az előjelekből látni lehet, számításukban nem csalódtak. Városunk szerencsés földrajzi fekvése máris sokakat ösztönzött arra, hogy Baján gyárakat létesítsenek; erre nézve több tudakozódás fekszik a tanács előtt. De nemcsak a vidék szeme van rajtunk.

A helyi tőke is megmozdult. Az eddig aránylag szűk keretek közt mozgó ipartelepeink is kezdenek terjeszkedni. Műhelyekből gyárak, a gyárakból nagyobb gyárak lesznek. Erre több példát is látunk magunk előtt, melyek mindenesetre örvendetes tanubizonyoságot szolgálnak arra, hogy a város ipara és így kereskedelme a haladás útján van. Mindezek a közeli jobb jövőt sejtetik; kívánjuk, hogy akkor, amikor először fog megnyílni a baja—bátaszéki vasuti hid a közlekedés számára, ugyanakkor joggal tanithassák hazánk földrajzai, hogy Baja városnak nemcsak nagy szülőttei, de élénk ipara és élénk kereskedése is van.

Tanitógyűlés. A »Bajavidéki Róm. Kath. Tanító-Egyesület« május hó 21-én délelőtt 10 órakor Baján, az új belvárosi iskola tornatermében tartja folyó évi rendes nagygyűlését. A nagygyűlés tárgyszövege: 1. Elnöki megnyitó beszéd. Tartja: *Vojnits* Dániel, elnök. 2. A főpártfogó üdvözlése. 3. Emlékbeszéd *Sterk* József fölött: titkári jelentés, tartja: *Novoth* I. ideigl. titkár. 4. A vitatételek tárgyalása: a) »Melyek az iskola szociális feladatai?« Előadó: *Greiner* Gyula, madarasi t. b) gyakorlati tanítás az I. osztályban a számtanból. Előadó: *Bugyáki* Erzsébet dávodai t. 5. »Az egyház és iskola« (a tanügyi tanács tetele.) Előadó: *Zgama* Károly dr. 6. »A gazdasági ism. iskola hiányai.« Előadó: *Bugyáki* János, dávodai t. 7. »A kongresszusi képviselők jelentése.« 8. »A bíráló bizottság jelentése.« Előadó: *Würtz* Pál biz. elnök. 9. »Az állandó pénzügyi biz. jelentése.« Előadó: *Hinger* Péter biz. elnök. 10. »A választmány javaslata: a) a jövő évi közgy. tételek, b) a titkári tisztség betöltése tárgyában.

A Bajai Kereskedelmi és Iparbank rendkívüli közgyűlésével kapcsolatosan 10686/P. szám alatt a következő végzést hozta:

Végzés.

Az 1907. évi áprili hó 28-án tartott rendkívüli közgyűlésről felvett jegyzőkönyv s az abban foglalt határozatok — tekintve, hogy a közgyűlés szabályszerűen volt összehívva és határozatképes volt, — biróilag is jóváhagyatnak, s a jegyzőkönyv mellékleteivel együtt az okmánytárba helyeztetik. Szabadka, 1907. május 8-ik napján

Kindris

kir. tszéki bíró.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulózis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona

A párisi tuberculose elleni kongresszus új reményt adott a világnak. A tuberculose elleni szer, úgy látszott, megvan. De már néhány napra be kellett látni, hogy a remény hiu és tarthatatlan, mert ezen iszonyu betegség ellen nem sikerült még egy specificumot feltalálni. A tuberculose elleni szerek között a leghathatósabbak egyike a »Sirolin-Roche«, egy creosotpreparatum, mely azonban a többi ily nemű szerek kellemetlenségeit nem tartalmazza, mert nem mérges; kellemes ízű és nagyobb részben tényleg a testben felvétetik. »Sirolin-Roche« gyorsan hat a köhögés ellen előmozdítja az étvágyat, megszünteti az éjjeli izzadást és hat a láz ellen, úgy hogy tüdőbaj- és sorvadásban szenvedőknek annak használata feltétlenül ajánlatos. »Sirolin-Roche« minden gyógyszerárban kapható.

Öngyilkosságok. Tokodi Pál többek előtt odanyilatkozott, hogy ő megunta a szolgálai életet s minthogy nincs kilátása reá, hogy valamelyik püspök átengedje neki a — jövedelmét, hát megöli magát. Úgy lőn, ahogy mondá: bele öngyilkolta magát a Sugovicába. Feloszlásnak indult holtestét Kányi András fogta ki e hó 15-én.

Tóth Józsefné e hó 13-án fölvetelre jelentkezett a városi közkórházban. Csakhamar eszméletét veszítette, úgy hogy kihallgatni sem lehetett. E hó 15-én meghalt, hét apró gyermeket hagyva hátra, akik közül a legfiatalabb alig pár hónapos. Az öngyilkosság oka állítólag családi per-patvar.

Fürdés áldozata. Patasics Jakab bajmoki illetőségű honvéd-huszár fürdés közben a posványos mellett a vízbe fulladt.

Lopások. Gulyás Bence és Novák Péter Pál e hó 11-én együtt távoztak el Páncsics József koreszmájából, miközben Novák, dacára hogy két szent vigyáz a tetteire, Gulyásnak 14 kor. 68 fillért tartalmazó pénztárcáját kilopta a zsebéből. A pénztárca azonban a csendőrség tapintatos közbejárására megkerült.

Cseszlár Mátyás esete. Cseszlár Mátyás f. hó 12-én alaposan bedurrantva, az Erzsébet-királyné-utcában egy padon elaludt, mire fölébredt, azt hitte hogy csak akkor kezd igazán álmodni, mert a mi rajta vagy a zsebeiben legcsekélyebb értékkel birt, így kalap, óra, lánc, bicska, dohányzacskó tele finom verpelléti szüzdohánnyal, — a mellényéről az ezüst gombok, a nadrággjáról, egy kivételével valamennyi gomb — eltűnt. Cseszlár Mátyás miután sorra szedte a menyország összes szentjeit, elment a rendőrségre s az esetről jelentést tett.

Magyar otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejáratu szobák. Rézagyak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherczeg Sándor-utca 30. sz. Budapest.

Belga és francia tőke Magyarországon. A »Belga Francia Pénzcsoport«, mely tudvalevőleg Belgium és Franciaország legnagyobb pénzintézeteinek szindikátusaiból áll, a magy. szent korona országainak területén való elhelyezésre 100 millió arany frtot engedélyezett. Európa ezen leghatalmasabb pénzcsoportja a készpénztőke folyósításával Budapest legtekintélyesebb bankárját a Róth

Bankházat bizta meg. Felhívjuk a T. olvasó közönség figyelmét a főváros eme legnagyobb Bankházának lapunk mai számában közzétett Hirdetményére.

A fagyos szentek. A gazdák félelmetes szentjei, akiket gyűjtő néven *fagyos szentek* elnevezés alatt ismerünk — hála isten! — nem okoztak semmi bajt az idén. Nemesak hogy nem fagyott, de valóságos kánikulai melegség volt a nevezetes három napon. A tudósok ennek okául holmi *csomó-pontokat* emlegetnek. A népnek azonban beszélhetnek amennyit akarnak; az szentül megvan győződve róla, hogy az Úristen is megsokalta már azt a sok bajt amit okoztak, hát egyszerűen leintette a nagy népszerűséggel éppenséggel nem dicsekedhető szentjeit. Hogy most kinek van igaza, a népnek-e, vagy a tudósoknak, sajnáljuk, de egész határozottsággal nem tudjuk megállapítani.

Segédszerkesztő: Wagner Antal.

Szerkesztői üzenetek.

Maius. Persze, hogy jó s amint látja: meg is jelent. Szívesen látjuk — *júniusban* is. Üdv!

B. Samu Budapest. Hely szűke miatt a jövő számra maradt. Köszönjük.

NYILT TÉR

Ezen rovatokban közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Fogadják mindazok, kik felejthetetlen jó atyánk: *Oliva János* elhalálozása alkalmából bennünket jóleső részvétük nyilvánításával vigasztalni kegyesek voltak, ez úton hálás köszönetünket. Külön köszönetünket nyilvánítjuk az érdemes molnár-iparosoknak és molnár-ifjúságnak, kik a megboldogult temetésén oly feltűnő nagy számmal vettek részt.

Halász Károlyné sz. *Oliva Margit,*
Oliva Gyula.

Köszönetnyilvánítás.

Özv. *Oltványi Lajosné* és családja ezuttal is köszönetüket fejezik ki azoknak, kik szeretett *Ottó* fiúk, illetve testvérük halála felett érzett fájdalmukban részt vettek.

Vésnöki műterem Baján.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséggel tisztelettel tudatni, hogy ékszergyártó műhelyemet megnagyobbítva **vésnöki műtermet** is létesítettem. Minthogy műhelyemben elsőrangú fővárosi munkaerőket alkalmaztam

abban a helyzetben vagyok, hogy véseteket, monogramokat a **legművészeibb kivitelben** állíthatok elő. Ékszereim szintén saját műhelyemben készülnek, miáltal módomban van, hogy azokat **kifogástalan kivitelben olcsóbban** adhatom mint bármely, rendszerint nagy rezsivel dolgozó gyár. — Tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy engem új vállalatomban támogatni kegyeskedjék.

RUDE IGNÁC,

órás, ékszergyártó és vésnöki műterme Baján.

Hirdetmény.

100.000.000 belga és francia tőkét folyósítatunk, Magyarország területére!

RÓTH BANKHÁZ

— BUDAPEST —

BANK-KÖZPONT:

M. kir. Opera-Bazár Palotája.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3% — 3½% — 4% — 4½%-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5%-al, esetleg 5½%-kal.

Személy és tárca váltóhitelt iparosok és kereskedői részére, valamint minden hitelképes egyének 2½—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is. Értékpapírokra, vidéki **pénzintézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk az Osztrák-Magyar Bank kamatlába mellett értékpapírok lombardirozására reservált több százezer korona erejéig.

Konvertálunk bármely belföldi pénzintézet által nyújtott jelzálogos — törlesztéses, — személy és váltó-kölcsönt.

Mindennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk.

Tőzsde megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **minden reális ügyletet** a legnagyobb pénzcsoportoknál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszertű felvilágosítást.

Bankházunk képviselőjére megbízható egyéneket felveszünk.

(Válaszbélyeg mindenkor mellékelendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

VI., Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.

Első cs. és kir. osztrák magyar kizárólag szab. viharmentes.

HOMLOKZAT FESTÉK-GYÁR

KRONSTEINER KÁROLY

Bécs III. Hauptstrasse 120 saját házában.

Kívánatra ingyen próba mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománc HOMLOKZAT-FESTÉKE hatás. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Évek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katonai és civilintézeteknek, vasutaknak stb. **Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva.** Legolcsóbb festék homlokzatokra belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhöz. **Egy négyzetméter ára 2½ kr.** Meglepő eredmény. **HOMLOKZAT-FESTÉK** viharmentes, mézben, oldható, 49 minta olajfestékkel azonos klgr.-ja 12 krtól följebb.

Főelárusítók: Wagenblatt és Henerári Baja.

Biztos gyógyulást

talál

mindenki a felette fájdalmas bajok

Rheuma

Csuz

Ischias

Zsába ellen,

ha csak egyszer is megpróbálja

AZ ÚJ SZERT.

„SAMOL” egy kenőcs, mely K. 1.50 és K. 2.50-es (sokáig tartó) tubusokban a legtöbb gyógyszerboltban kapható.

SAMOL

Ha lakóhelyén lévő gyógyszerboltban „SAMOL” még nem volna rakárton, tessék írni a főraktárhoz.

FILO JÁNOS gyógyszerész, Budapest, MÁTYÁS-TÉR 3.

„Samol” oly eddig ismeretlen, hatásos alkatrészt tartalmaz, melynek előállítására a legtöbb államban szabadalmazva van. A Budapesti ker. betegsegélyező pénztár kórházában, más számos kórházban, orvosok és magánosok által kipróbálva. Használati utasítás és orvosi vélemények minden tubusnál.

M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1907. évi május hó 1-étől.

Oda.		Baja—Szabadka.				Vissza.		
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	213	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.
5402	5404	5406	5408		5401	5403	5405	5407
I—III	I—III	I—III	I—III		I—III	I—III	I—III	I—III
10 10	7 00	7 15	155 32	ind. Budapest k. p. u. (183) — — — — —	1 00	6 55	10 05	5 50
.	5 41	7 25	.	» Belgrád (183) — — — — —	.	7 33	10 38	.
3 05	7 48	11 30	4 55	» Szeged-Rókus (184) — — — — —	10 48	2 52	7 53	12 12
.	6 02	9 05	.	» Dálja (184) — — — — —	.	5 37	9 45	.
4 50	10 35	1 42	7 05	ind. Szabadka (183, 184, 186) — — — — —	9 29	12 48	6 20	10 28
5 05	10 48	1 55	7 17	Horvát tanyák 2. sz. őrház — — — — —	9 17	12 36	6 08	10 14
5 09	10 54	2 01	7 23	Kelebiai tanyák 3. sz. őrház — — — — —	9 11	12 30	6 02	10 07
5 16	11 01	2 08	7 30	Szabadkai tanyák 4. sz. őrház — — — — —	9 04	12 23	5 55	10 00
5 25	11 10	2 17	7 38	Csikéria — — — — —	8 56	12 16	5 48	9 52
5 33	11 19	2 25	7 46	Bácsalmási vöröserdő 8. sz. őrház — — — — —	8 47	12 08	5 40	9 40
5 38	11 24	2 29	7 50	Bácsalmási szőlők — — — — —	8 43	12 04	5 36	9 35
5 45	11 34	2 39	7 59	é. ind.)	8 34	11 55	5 27	9 22
6 03	11 46	2 54	8 09	Bácsalmás (178) — — — — —	8 24	11 45	5 17	9 12
6 09	11 51	3 00	8 14	Almás — — — — —	8 19	11 40	5 12	9 06
6 33	12 15	3 26	8 42	Bácsbokod-Bácsborsód — — — — —	7 54	11 15	4 47	8 38
6 56	12 38	3 49	9 05	Bajai szőlők 24. sz. őrház — — — — —	7 28	10 51	4 23	8 05
7 07	12 48	4 00	9 16	é. ind.)	7 17	10 40	4 12	7 52
9 41	3 23	.	.	é. ind.) Zombor (214) — — — — —	.	6 45	12 57	4 23

Oda.		Baja—Ujvidék.				Vissza.							
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.				
7114	7112	7104	7116	7102	214	7105	7101	7115	7111	7113			
I—III	I—III	I—III	I—III	I—III		I—III	I—III	I—III	I—III	I—III			
.	.	.	10 10	7 00	ind. Bpest kpu. (183 213) — — — — —	.	6 55	10 05	5 50	.			
.	.	.	4 50	10 35	ind. Szabadka (213) — — — — —	.	12 48	6 20	10 28	.			
.	4 00	.	7 22	1 15	ind. Baja (213) — — — — —	6 33	8 53	3 23	7 00	.			
.	4 11	.	7 32	1 25	Baja-szállás város — — — — —	6 24	8 46	3 15	6 52	.			
.	4 25	.	7 45	1 38	Vaskút — — — — —	6 07	8 31	2 59	6 36	.			
.	4 51	.	8 10	2 01	Gara — — — — —	5 43	8 10	2 37	6 10	.			
.	5 06	.	8 25	2 15	é. ind.)	5 25	7 55	2 17	5 47	.			
.	5 09	.	8 26	2 16	Regőce (178) — — — — —	.	7 54	2 14	5 42	.			
.	5 37	.	8 54	2 39	Őrszállás — — — — —	.	7 38	1 57	5 25	.			
.	5 47	.	9 04	2 48	*Körtés 13. sz. őrház — — — — —	.	7 21	1 35	5 05	.			
.	5 55	.	9 12	2 56	Gádor — — — — —	.	7 14	1 28	4 58	.			
.	6 08	.	9 21	3 07	Magyarut 16. sz. őrház — — — — —	.	7 01	1 14	4 40	.			
.	6 15	.	9 31	3 14	Nenadics — — — — —	.	6 55	1 08	4 34	.			
.	6 25	.	9 41	3 23	é. ind.) Zombor (184) — — — — —	.	6 45	12 57	4 23	.			
.	.	10 10	.	7 15	ind. Bpest kpu. (183 184.) — — — — —	.	1 00	Szv.	.	5 50			
.	.	5 00	.	2 02	» Szabadka (184) — — — — —	.	9 16	7 103	.	10 35			
.	» Dálja (184) — — — — —	.	9 30	I—III	.	9 45			
2 25	.	6 51	.	3 46	ind. Zombor (184) — — — — —	Minden szerdán, szombaton és vasárnap közlekedik.			6 10	11 20	7 00		
2 31	.	6 57	.	3 52	Zombor-vásártér — — — — —				6 03	11 13	.	6 52	.
2 41	.	7 07	.	4 02	Fernbachszállás — — — — —				5 54	11 04	.	6 41	.
2 50	.	7 16	.	4 11	Zsarkovác — — — — —				5 45	10 56	.	6 32	.
3 06	.	7 30	.	4 25	Sztapár — — — — —				5 32	10 42	.	6 15	.
3 33	.	7 49	.	4 44	Szilberek — — — — —				5 16	10 28	.	5 51	.
3 46	.	8 00	.	4 56	Militics 27. sz. őrház — — — — —				4 58	10 10	.	5 31	.
4 05	.	8 10	.	5 06	Hódság — — — — —				4 48	10 02	.	5 21	.
4 46	.	8 35	.	5 31	Paripás — — — — —				4 29	9 45	.	4 43	.
5 00	.	8 49	.	5 45	Parrag — — — — —				4 08	9 25	.	4 10	.
5 05	.	8 57	.	5 53	Pelvayszállás 35. sz. őrház — — — — —				3 59	9 16	.	3 59	.
5 16	.	9 05	.	6 01	é. ind.)				3 50	9 09	.	3 50	.
5 40	.	9 16	.	6 03	Szépliget (180) — — — — —				3 26	9 07	.	3 21	.
5 54	.	9 30	.	6 17	Bulkeszi — — — — —				3 12	8 55	.	3 06	.
6 16	.	9 45	.	6 50	Petróc-Dunagálos — — — — —				3 01	8 44	.	2 49	.
6 50	.	10 10	.	6 55	Ó-Futtak — — — — —	2 32	8 16	.	2 10	.			
7 00	.	10 19	.	7 05	Chotekpuszta 46. sz. őrház — — — — —	2 21	8 04	.	1 45	.			
7 13	.	10 31	.	7 17	é. ind.) Ujvidék (181. 182. 183.) — — — — —	2 07	7 51	.	1 30	.			
11 57	.	.	.	10 38	é. ind.) Belgrád (183) — — — — —	.	5 41	.	7 25	.			

236. szám.

1907 végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a b.-almási kir. járásbírósnak 1907. évi V. 56. számú végzése következtében Besenyői Bálint javára, Krecsmár József ellen 1400 kor. s jár. erejéig 1907. évi január hó 30-án fogatosított biztosítási-kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2800 koronára becsült következő ingóságok: u. m.: cséplőgép stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bácsalmási kir. járásbírósnak 1907-ik évi V. 56. számú végzése folytán 1400 korona tőkekövetelés, ennek 1903. évi április hó 16 napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{2}$ % váltódíj és pedig összesen 88 kor. 75 fillérben bírólágon már megállapított költségek erejéig, Madarason alperes lakásán leendő megtartására 1907. évi június hó 1-ső napjának délutáni 3 $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fogjak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Almáson, 1907. évi május hó 10-én.

Pogány,

kir. bír. végrehajtó.

MIT IGYUNK?

Igyünk mohai
Igyünk mohai
Igyünk mohai
Igyünk mohai

hogy egészségünket megóvjuk,
mert csakis a természetes
szénsavas ásványvíz erre a
legbiztosabb óvószert.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógysónál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légcső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vízrel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlván. Számos elismerő nyilatkozat a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltreknél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű meslerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

KEDVELT BORVÍZ!**Főraktár: DRESCHER GYULA úrnál Baján.**

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.